

"วันเด็ก ... ขอนโยบายดีกว่าคำขวัญ" เปิดวันเด็ก 11 ประเทศ เน่นนโยบาย ดึงเด็กมีส่วนร่วมแก้ปัญหา

● นำเสนอเมื่อ 11 ม.ค. 2561

เปิดวันเด็กใน 11 ประเทศ พบมาตรการสำคัญ “ออกนโยบายแก้ปัญหา-ดึงเด็กมีส่วนร่วม-รับฟังเสียงเด็ก” วันเด็กแคนาดา ชวนส.ส.ไปโรงเรียนรับฟังเสียงเด็ก เยอรมนี ตั้งเป็นวันรณรงค์สิทธิเด็ก ขณะที่วันเด็กไทย พบ 3 คำยอดฮิต “วินัยและการเรียน - ชาติ - คุณธรรม” เน้นปฏิรูปงานวันเด็กเน่นนโยบาย-ลดการมีส่วนร่วมของเด็ก

เมื่อวันที่ 11 ม.ค. ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์วิชาการและเครือข่ายวิชาการด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเสวนาวิชาการ ในหัวข้อ “วันเด็ก... ขอนโยบายดีกว่าคำขวัญ” โดย ศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ ผู้อำนวยการศูนย์วิชาการและเครือข่ายวิชาการด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว กล่าวว่ งานวันเด็กของประเทศไทยเกิดขึ้นเป็นเวลา 61 ปี ส่วนใหญ่จะเน้นกิจกรรมการเล่นที่แต่ละหน่วยงานจัดขึ้น และการให้คำขวัญวันเด็กจากทุกรัฐบาล โดยพบ 6 คำสำคัญที่ถูกใช้ซ้ำ อันดับ 1 วินัยและการเรียน 18 ครั้ง ตามด้วยชาติ 17 ครั้ง คุณธรรม 15 ครั้ง ชยัน 11 ครั้ง ประหยัด สามัคคี ชื่อสัตย์ 9 ครั้ง และประชาธิปไตย 4 ครั้ง

ซึ่งล้วนเป็นการสะท้อนถึงสิ่งที่ผู้ใหญ่ในสังคมคาดหวังต่อเด็กมาทุกยุคสมัย ขณะที่ข้อค้นพบที่น่าสนใจกรณีวัยรุ่นใน 11 ประเทศพบว่า มีการจัดทำนโยบายที่สำคัญด้านเด็ก การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และการรับฟังเสียงเด็ก โดยประเทศที่เด็กมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม เช่น **อังกฤษ** จัดตั้งกองทุนอิสระ #iwill เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชนอายุ 10-20 ปี เป็นนักกิจกรรมเพื่อสังคม **โรมาเนีย** เด็กมีส่วนร่วมลดความรุนแรงในโรงเรียนและพัฒนาคู่มือเล่นเกมสำหรับใช้จัดกิจกรรมในสถานศึกษา

ประเทศที่มีมาตรการที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาเด็กเยาวชน เช่น **ฝรั่งเศส** เน้นแก้ปัญหาเด็กติดมือถือ โดยออกเป็น “กฎระเบียบ ก.ย. 2018” ห้ามนักเรียนชั้นประถมและมัธยมต้นใช้มือถือในโรงเรียน เพื่อลดปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว สมาธิสั้น ไม่ออกกำลังกาย **ไอซ์แลนด์** แก้ปัญหาวัยรุ่นเป็นนักดื่มหนักที่สุดในยุโรป โดยโครงการ Youth in Iceland สามารถทำให้สถิติวัยรุ่นดื่มสุรา บุหรี่ และยาเสพติดลดลงอย่างชัดเจนผ่าน การส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ **ลัตเวีย** พยายามลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของชาวโรมาชนกลุ่มน้อยผ่านโครงการฝึกครูผู้ช่วยชาวโรมา เพื่อส่งเสริมให้เด็กโรมาเรียนร่วมกับนักเรียนคนอื่น และพัฒนาชาวโรมาให้เป็นครูผู้ช่วยเพื่อตั้งเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษา **สหรัฐอเมริกา** เน้นการแก้ปัญหา ยาเสพติด เพศ และการฆ่าตัวตายในกลุ่มเด็กเยาวชน จึงทำโครงการ Let's Talk รณรงค์การพูดคุยในครอบครัวเชิงบวก **ฟินแลนด์** มีพ.ร.บ.สวัสดิการเด็ก เพื่อปฏิรูปการดูแลเด็กทั่วประเทศ ทั้งสิทธิการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก เงินสนับสนุนเด็กและครอบครัว และกิจกรรมสร้างสรรค์ **ออสเตรเลีย** ออกกฎหมายและตั้งคณะกรรมการอิสระ รักษาความปลอดภัยสำหรับเด็กบนโลกออนไลน์ พร้อมกับมีบริการสายด่วนให้คำปรึกษาเด็กเยาวชนเพื่อป้องกันความรุนแรงบนโลกไอที

ประเทศที่รับฟังเสียงเด็ก เช่น **สวีเดน** มีการสำรวจความคิดเห็นเด็ก 12-16 ปีทั่วประเทศ ในโครงการ Young Voices เพื่อนำไปสื่อสารกับผู้กำหนดนโยบายจากเสียงของเด็กเยาวชน **เยอรมนี** ใช้โอกาสวันเด็กรณรงค์เรื่องสิทธิเด็ก เช่นปี 2017 ใช้ชื่อ Give children a voice เพื่อให้เด็กได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อสภาในการกำหนดนโยบาย **แคนาดา** มี “วันพา ส.ส. ไปโรงเรียน” เป็นกิจกรรมประจำวันเด็กแคนาดา โดยส.ส. จะต้องเยี่ยมโรงเรียนในพื้นที่ตนเอง 1 ชั่วโมง เพื่อเปิดโอกาสให้ส.ส.และนักเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้จักกันและกัน

ศ.ดร.สมพงษ์ กล่าวว่า สำหรับวันเด็กไทย จากผลสำรวจความคิดเห็นเด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไป ในหัวข้อ “วันเด็ก...ขอนโยบายดีกว่าของขวัญ” จำนวน 1,503 คน ระหว่างวันที่ 25 ธ.ค.60 – 8 ม.ค. 61 ว่าจะเมื่อพูดถึงวันเด็กคนส่วนใหญ่นึกถึงของขวัญ เช่น รางวัลและของเล่น ตามด้วยของกิน กิจกรรม ความสุข และของขวัญ ส่วนคำถามนโยบายสำคัญสำหรับเด็กที่พามา 3 อันดับแรกคือ การสนับสนุนการศึกษา ตามด้วยไม่ทราบ และการส่งเสริมคุณธรรม ขณะที่คนส่วนใหญ่มองว่านโยบายที่สำคัญสำหรับเด็กในอนาคตคือเรื่องการศึกษา โดยมีผู้ตอบถึง 23% เช่นเดียวกับความคาดหวังต่อรัฐบาลที่อยากให้สนับสนุนยังคงเป็นเรื่องการพัฒนาการศึกษาถึง 33% ทั้งนี้มุมมองของคนในสังคมยังให้ความสำคัญกับเด็ก โดยคนส่วนใหญ่มองว่าวันเด็กของ-
ทยเป็นแสดงถึงความรักเด็ก 71% ส่วนที่มองว่าลอกเด็ก 28% และไม่ตอบ 1% ส่วนคำถามกิจกรรมวันเด็กส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก 75% เห็นด้วย ขณะที่ 25% ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย นอกจากนี้ 57% มองว่าสังคมไทยเปิดโอกาสและมีช่องทางให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา อย่างไรก็ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับมุมมองประเทศไทยมีระบบการศึกษาและวัฒนธรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ตอบใจหยาบคายเด็ก 45% เห็นด้วย 27% ไม่เห็นด้วย และ 28% ไม่แน่ใจ ส่วนมุมมองกฎหมายไทยช่วยปกป้องคุ้มครองเด็กอย่างเท่าเทียม 48% เห็นด้วย 34% ไม่แน่ใจ และ 18% ไม่เห็นด้วย

ศ.ดร.สมพงษ์ กล่าวว่า ประเทศไทยมีจุดแข็งทั้งกฎหมายคุ้มครองเด็กที่ก้าวหน้าดูแลเด็กทุกช่วงวัย มีกองทุนสำหรับเด็กคอยโอกาส อย่างไรก็ตามหากดูจากสิทธิเด็กทั้ง 4 ด้าน จะพบว่า 1.สิทธิการมีชีวิตรอดเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีของไทย 10.5% หรือ 3.9 แสนคนมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ 2. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาโดยพบว่า เด็ก 2 ใน 10 ไม่ได้เขาเรียนในหลักสูตรปฐมวัย ทั้งที่เป็นวัยรากฐานของการพัฒนาสมองและพัฒนาการที่สำคัญ 3. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง ซึ่งพบว่าเด็ก 8 ใน 10 คน เคยถูกใช้ความรุนแรงด้านร่างกายและจิตใจจากคนในครอบครัว และเกินครึ่งเคยได้รับการอบรมโดยการทำร้ายร่างกาย และ 4. สิทธิการมีส่วนร่วม โดยมุมมองของเด็กที่มีต่อการมีส่วนร่วมพบว่า วัฒนธรรมห้ามเอียง

ไม่เชื่อว่าเด็กทำได้ ดังนั้นจึงไม่อยากให้วันเด็กเป็นเพียงกิจกรรม ทิศทางวันเด็กในปีต่อไปควรปฏิรูปงานวันเด็กให้มีความหมายและทิศทางสำหรับเด็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กอย่างแท้จริง

ขอบคุณข้อมูลจาก ฝ่ายสื่อสารองค์กร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ